

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 8.2.2006
COM(2006) 48 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK
ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Jelentés a 2003. évi csatlakozási szerződésben meghatározott átmeneti rendelkezések (a
2004. május 1-től 2006. április 30-ig tartó időszak) működéséről**

TARTALOMJEGYZÉK

1.	A jelentés célja	3
2.	Átmeneti rendelkezések	4
3.	Konzultáció a tagállamokkal és a szociális partnerekkel	5
4.	A munkavállalói mobilitás statisztikai tényei a bővítés előtt és után.....	6
4.1	A munkavállalói mobilitás a kibővült Európai Unióban.....	7
4.2	Munkaerő-piaci fejlemények a hazai és EU-polgárok esetében: foglalkoztatottsági ráták.....	11
4.3.	Az EU10-munkaerő ágazati és szaktudásbeli összetétele az EU15-tagállamokban: kiegészítés vagy helyettesítés?	13
5.	Következtetések és ajánlások	14
ANNEX I: STATISTICAL ANNEX		18
ANNEX II: BIBLIOGRAPHY		22

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK
ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Jelentés a 2003. évi csatlakozási szerződésben meghatározott átmeneti rendelkezések (a
2004. május 1-től 2006. április 30-ig tartó időszak) működéséről**

(EGT vonatkozású szöveg)

1. A JELENTÉS CÉLJA

1. A Bizottság e jelentést a Tanácsnak a 2003. évi csatlakozási szerződéshez¹ mellékelt, a személyek szabad mozgásának átmeneti szabályozásáról² szóló 3. cikkének (2) bekezdésével összhangban nyújtja be. Ezen **átmeneti rendelkezéseknek** megfelelően, a munkavállalók szabad mozgásáról szóló közösségi jog részleges bevezetése a kibővült EU-ban egy legfeljebb hétéves időszakra terjeszthető ki³.
2. Az átmeneti időszak három, egymástól elkülönülő szakaszra oszlik, a „2+3+2” formulának megfelelően. E szakaszok mindegyikében eltérő feltételeket kell alkalmazni. Az átmeneti rendelkezések (ÁR) **első szakasza** 2004. május 1-jén kezdődött, és **2006. április 30-án** ér véget.
3. A csatlakozási szerződés kiköti, hogy e szakasz lejártá előtt a Tanácsnak – a **Bizottság jelentése** alapján – **felül kell vizsgálnia az ÁR működését**. E felülvizsgálat befejeztével, és legkésőbb a csatlakozás időpontját követő két éves időszak végéig, az **EU15 tagállamai értesítik** a Bizottságot az ÁR második szakaszával kapcsolatos szándékaikról⁴. Ilyen értesítés hiányában a munkavállalók szabad mozgásáról szóló közösségi jogot kell alkalmazni **2006. május 1-jétől**.

¹ E jelentés a munkavállalók EU-beli szabad mozgásával foglalkozik, nem pedig a nem EU-polgárok gazdasági okokból történő bevándorlásával.

² A munkavállalók szabad mozgását (EK-Szerződés 39. cikke) jogilag meg kell különböztetni a szabad letelepedés jogától (EK-Szerződés 43. cikke) és a a szolgáltatásnyújtás szabadságától (EK-Szerződés 49. cikke). A kiküldött munkavállalókról szóló irányelv, amely ez utóbbi szabadsággal kapcsolatos, nem tartozik az átmeneti szabályozás hatálya alá, noha Németországnak és Ausztriának szabad korlátozásokat alkalmaznia a szolgáltatások határokon átnyúló biztosítása terén egyes érzékeny ágazatokban, ideértve a dolgozók ideiglenesen kiküldetését is, a csatlakozási szerződés 13. cikkének megfelelően.

³ Meg kell jegyezni, hogy a máltai és ciprusi állampolgárokra ez a korlátozás nem vonatkozik.

⁴ E jelentésben az „EU15 tagállamai” kifejezés azokra a tagállamokra vonatkozik, amelyek 2004. május 1. előtt alkották az EU-t; az „EU10 tagállamai” pedig valamennyi olyan tagállamra, amelyek 2004. május 1-jén csatlakoztak az EU-hoz, továbbá az „EU8 tagállamai” valamennyi EU10-tagállamra, Málta és Ciprus kivételével.

2. ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

4. A személyek szabad mozgása a közösségi jog által biztosított egyik **legalapvetőbb szabadság**. Felöleli az EU-polgárok **munkavállalás céljából** másik EU-tagállamba történő **mozgását**, valamint letelepedésüket családtagjukkal együtt a fogadó államban. Az EU-tagállamoknak **tilos** állampolgárságuk alapján közvetlenül vagy közvetve **megkülönböztetést alkalmazniuk a migráns munkavállalókkal** és családjaikkal szemben. Az EU migráns munkavállalói és családjuk **egyenlő bánásmódra** jogosultak, és nemcsak a foglalkoztatással kapcsolatos kérdésekben, hanem az állami tulajdonban lévő lakások kiutalása, az adókedvezmények és a szociális kedvezmények⁵ tekintetében is. A megújított lisszaboni célkitűzések központi kérdésévé tették továbbá a tagállamok közötti és tagállamokon belüli mobilitás akadályainak felszámolását is.
5. A 2003. évi csatlakozási szerződésben meghatározott átmeneti rendelkezések korlátozott mértékű eltérést tesznek lehetővé az előző bekezdésben meghatározott elvektől azon átmeneti időszak alatt, amely 2011. április 30-án visszavonhatatlanul véget ér. A korlátozásokat **kizárólag a migráns munkavállalókkal** szemben, azaz az EU-polgárok semmiféle más kategóriájával szemben nem lehet alkalmazni. Továbbá, a korlátozásokat csak a **munkavállalási jogosultság** vonatkozásában lehet alkalmazni, és csak az adott tagállamban lehet e jogosultságot korlátozni. Amennyiben a munkavállaló az adott tagállam munkaerőpiacán már munkavállalási jogosultságot szerzett, a **javadalmazás**, a foglalkoztatással kapcsolatos egyéb kérdések és a **szociális és adókedvezményekre való jogosultság** tekintetében a közösségi jogot kell alkalmazni. Másképpen fogalmazva, állampolgárság alapján semmiféle megkülönböztetést nem lehet tenni a jogszerűen alkalmazott munkavállalók között, függetlenül attól, hogy EU15- vagy EU10-tagállamból érkeztek-e. Nincsenek továbbá átmeneti rendelkezések a **szociális biztonsági rendszerek**⁶ koordinálásával foglalkozó közösségi jog alkalmazása esetében.
6. A Bizottság számos olyan dokumentumot készített, amelyek az ÁR jogi keretéhez nyújtanak magyarázatot⁷. A csatlakozási szerződés biztosítja, hogy az ÁR első két évében az EU15-tagállamok vagy **nemzeti intézkedéseket** alkalmaznak, vagy pedig az olyan kétoldalú megállapodásokból keletkezett intézkedéseket alkalmazzák, amelyek az EU8 polgárainak munkavállalási jogosultságát szabályozzák. Az ÁR első szakaszában hozott, eltérő nemzeti intézkedések eredményeképpen az EU25 munkaerőpiacain **jogilag eltérő rendszerek** alakultak ki a munkavállalási jogosultság tekintetében. Svédország és Írország úgy határozott, hogy nem korlátozza az EU8 polgárainak munkavállalási jogosultságát. Az Egyesült Királyságban sincsenek előzetes korlátozások, csak a munkavállalók nyilvántartási rendszerébe⁸ kell bejelentkezni. Az összes többi EU15-ország fenntartotta a munkavállalási engedélyek rendszerét, néha kvótákkal kombinálva. Nincsen ÁR Ciprus esetében. Málta munkavállalási engedélyeket bocsát ki a kiváltás céljának nyomán követésére. Lengyelország, Szlovénia és Magyarország kölcsönös

⁵ Az EK-Szerződés 39. cikke; Az 1612/68/EGK rendelet; a 68/360/EK irányelv. 2006. április 30-tól a 2004/38/EK irányelvet kell alkalmazni, amely a korábbi szabályozást váltja fel/módosítja.

⁶ Mindazonáltal az 1408/71/EGK rendelet 69. cikkére van közvetett hatása.

⁷ Lásd: irodalomjegyzék

⁸ Ezt nem kell alkalmazni Gibraltár esetében, ahol elfogadták a munkavállalási engedélyek rendszerét.

korlátozásokat alkalmaz azon EU15-tagállamok állampolgáraival szemben, ahol korlátozásokat vezettek be. Valamennyi EU10-tagállam megnyitotta munkaerőpiacát az EU10-tagállamok munkavállalói előtt⁹.

7. 2006. május 1-jétől megkezdődik az átmeneti időszak második szakasza. A csatlakozási szerződés mindenestre biztosítja, hogy azon tagállamok, amelyek a korlátozások 2006. május 1-jei megszüntetése mellett döntenek, az átmeneti időszak fennmaradó részében újra korlátozásokat vezethessenek be a csatlakozási szerződés védintézkedési eljárásának alkalmazásával, amennyiben munkaerőpiacukon zavar lépne fel, vagy ennek előfordulása lenne előrelátható.

A csatlakozási szerződés továbbá kiköti, hogy a tagállamok által alkalmazott korlátozások ellenére, a munkavállalási jogosultság tekintetében az EU8-tagállamok polgárait előnyben kell részesíteniük az olyan munkavállalókkal szemben, akik harmadik országok polgárai¹⁰.

3. KONZULTÁCIÓ A TAGÁLLAMOKKAL ÉS A SZOCIÁLIS PARTNEREKSEL

8. A Bizottság ülést tartott a **személyek szabad mozgásával foglalkozó magas szintű csoport** keretein belül. E csoport 2005. szeptember 16-án ült össze, hogy megvitassa az ÁR működését. A tagállamok képviselői mellett meghívta az európai és nemzeti szociális partnereket is. Az ülés során sok **EU15-tagállam** számolt be arról, hogy éppen akkor kezdték meg a belső konzultációs eljárást álláspontjuk kialakítására a második szakasz tekintetében. Valamennyien elismerték, hogy e határozatok alátámasztásához **megbízható adatokra** van szükség. Azok a tagállamok, amelyek úgy döntöttek, hogy nem alkalmaznak korlátozásokat az első szakaszban, általában véve kedvező véleménnyel voltak döntésük munkaerőpiacra gyakorolt hatásáról, és hangsúlyozták azt a pozitív hozzájárulást, amelyet az EU8-ból érkező munkavállalók tettek nemzeti gazdaságukhoz.
9. A korlátozásokat alkalmazó EU15-tagállamok esetében néhányan arról számoltak be, hogy ezek a korlátozások lehetővé tették számukra, hogy ellenőrzésük alatt tartsák a szomszédos EU8-tagállamokból érkező migrációt. Két tagállam továbbra is kitarzott amellett, hogy ezekre az intézkedésekre szükség van a közeljövőben, figyelembe véve a nemzeti abszorpciós kapacitást, az összes – tehát a nem EU-országokból érkező – bevándorló integrálásának és a belső strukturális reformok kiegészítésének szükségességét. Mindazonáltal elismerték, hogy a korlátozások arra ösztönözhetik az EU8 polgárait, hogy **gazdasági tevékenységüket más módon igyekezzenek folytatni** az EU15-tagállamokban, ami a **kiküldött alkalmazottak** vagy az **egyéni vállalkozóvá válást kérelmező munkavállalók** kivételesen magas számban történő **beáramlásában** tükröződött.
10. Az EU8-tagállamok gyakorlatilag valamennyien a **korlátozások feloldását** kérték. Hangsúlyozták annak alapvető jellegét, hogy polgáraiknak joga van

⁹ Azon nemzeti intézkedések áttekintése, amelyeket a tagállamok az ÁR első szakasza alatt hoztak, megtalálható a foglalkoztatási mobilitással foglalkozó *Eures*-portálon. Ezen intézkedések összefoglalója megtalálható a Bizottság Foglalkoztatási, Szociális és Esélyegyenlőségi Főigazgatóságának (DG EMPL) az irodalomjegyzékben említett honlapján.

¹⁰ Lásd a kedvezményes elbánásról szóló átmeneti rendelkezések 14. cikkének megfelelő fordulatait.

munkavállalóként szabadon mozogni az EU25-ben, valamint statisztikai bizonyítékokra mutattak rá, amelyek szerint polgáraik valójában nem árasztották el az EU15 munkaerőpiacait, és nem is okoztak semmiféle feszültséget az EU15 tagállamainak jóléti kiadásaiiban. Hangsúlyozták továbbá polgáraik szerepét az EU15 előregedő munkaereje által okozott problémák enyhítésében.

11. A szociális partnerek felszólították nemzeti hatóságaikat, hogy folytassanak velük konzultációt a második szakasz tekintetében elfoglalt álláspontjukról. Sokan hangsúlyozták, hogy a korlátozások esetleg szükséges strukturális reformok elhalasztásával járhatnak az EU15 és az EU8 munkaerőpiacain egyaránt. Felismerve azt, hogy az EU8 tagállamaiból az EU15-be történő migráció visszafogott volt, a szociális partnerek erőteljesen rámutattak, hogy a munkaügyi előírások leromását és a „szociális dömpinget” el kellene kerülni. Azt is hangsúlyozták, hogy a jogszerű munkavégzés korlátozása tulajdonképpen a dokumentálatlan munka elterjedéséhez, színlelt „egyéni vállalkozásban” végzett munkához, valamint fiktív szolgáltatásnyújtáshoz és alvállalkozási szerződésekhez vezet. Beszámoltak továbbá a meglévő közösségi joganyagban és különösen a kiküldött munkavállalókról szóló irányelvben található joghézagokról. A **szociális partnerek túlnyomó többsége** – kivéve néhány ország KKV-it és/vagy szakszervezeteit képviselő résztvevőket – az egyenlő feltételek kialakítása érdekében a **korlátozások feloldása** mellett foglalt állást.

4. A MUNKAVÁLLALÓI MOBILITÁS STATISZTIKAI TÉNYEI A BŐVÍTÉS ELŐTT ÉS UTÁN

12. Annak érdekében, hogy a Bizottság az ÁR működését értékelni tudja, a tagállamokat felkérték, hogy az EUROSTAT útján szolgáltatassanak állampolgárságra, nemre és korra lebontott nemzeti adatokat az EU-polgárok számára családjegyesítés, munkavállalás, tanulmányok és egyéb célokra kibocsátott tartózkodási engedélyekről. A Bizottsághoz az e kérésre válaszként érkezett nemzeti adatok tartózkodási engedélyekre, munkavállalási engedélyekre és a munkavállalók egyéb adminisztratív forrásokból – például a társadalombiztosítási nyilvántartásokból – származó számára vonatkoznak, a nemzeti rendszerektől és az intézményi kialakítástól függően. Míg az e jelentésben szereplő nemzeti adatok a lehető legnagyobb mértékben harmonizáltak, nem szabad elfeledkezni arról, hogy nem teljes mértékben harmonizáltak, és nem is hasonlíthatók össze pontosan az országok tekintetében, valamint hogy a részletezés szintje országonként változó. Meg kell jegyezni azt is, hogy a nyilvánosság számára elérhető bizonyos adatok szerint a migrációs áramlás egyes országokban eltérhet az e jelentésben szereplő adatoktól. Ezt az magyarázhatja, hogy a nyilvánosság számára elérhető nem minden adat ment át olyan szigorú elemzésen, mint e jelentés adatai¹¹. Továbbá, az egész, kibővült EU-ban végbemenő migrációs áramlások nagyobbak lehetnének, mint ami az e jelentésben bemutatott adatokból következne, mivel a bejelentés nélkül végzett munka jelenségét a hivatalos statisztikák nem teljes mértékben regisztrálják.

¹¹ Ezt az magyarázhatja, hogy a nyilvánosság számára elérhető nem minden adat ment át olyan szigorú elemzésen, mint e jelentés adatai.

13. A fentiekén túl, a nemzeti adminisztratív adatokat, a munkaerő-felmérésből (MEF)¹² származó bizonyítékokat szintén bemutatja e jelentés¹³. Az értékelés nem veszi figyelembe az ÁR működése és a gazdasági és/vagy politikai szféra egyéb változásai közötti kölcsönhatást. Az ÁR működésének értékelése továbbá a tagállamok és más érdekelt felek által készített jelentések tárgya, és a bennük található bizonyítékot adott esetben felhasználták.

4.1 A munkavállalói mobilitás a kibővült Európai Unióban

14. A bővítés óta növekedett az EU10-munkavállalók száma az EU15 tagállamaiban. E növekedés ellenére azonban a relatív hatás meglehetősen korlátozott, ha a munkavállalás céljából kiadott engedélyek számát a fogadó ország munkaképes korú lakosságának arányaként vesszük (lásd a lenti táblázatot). Továbbá, az adott időpontban kibocsátott tartózkodási és munkavállalási engedélyek száma túlbecsli azon EU10-polgárok valós számát, akik letelepedtek a fogadó országban, mivel nem veszi tekintetbe a származási országba visszatérő emberek számát, azaz a kiáramlást és a munkavállalási engedélyek lejáratát. Ugyanez érvényes a tekintetben, hogy az adatok ideiglenes tényezőket is tükrözhetnek, mint például az olyan illegális migránsok legalizálását, akik az évek során vándoroltak be az EU15-tagállamokba.
15. Ausztriában a 2004-ben kibocsátott munkavállalási engedélyek aránya – amelyek többsége rövid időszakra szól¹⁴ – a teljes munkaképes korú lakosság 1,2 %-ának, a foglalkoztatottak 2004. évi éves átlagállománya azonban a munkaképes korú lakosság 0,7 %-nak felel meg (lásd a lenti táblázatot). Meg kell jegyezni továbbá, hogy a kiigazítás – az éves átlagállományként történő mérés – első szakasza után az Ausztriában található EU8-polgárok száma 2005-ben stabilizálódik (lásd a statisztikai melléklet A1. táblázatát). Eképpen, noha a 2004-ben Németországban kiadott munkavállalási engedélyek száma a munkaképes korú lakosság 0,9%-ának felel meg, ha a munkavállalási engedély lejáratát is figyelembe vesszük, az EU8-országokból érkező alkalmazottak (tehát a társadalombiztosítási hozzájárulást fizetők) aránya a munkaképes korú lakosság 0,2 %-ára esik vissza¹⁵.
16. Írországból az EU10-polgárai számára 2004 májusa és decembere között kibocsátott személyes közszolgálati számok (Personal Public Service Number, PPS) a munkaképes korú lakosság 1,9 %-ának felelnek meg; ez a számadat azonban nem hasonlítható pontosan össze a lenti táblázatban bemutatottal, mivel a PPS-számokat az ír hatóságok az egyes személyeknek nemcsak munkavállalási célból bocsátják ki. A PPS-számok egyéni referenciaszámok, amelyeket egyéb célokra is kibocsátanak – ideértve például a tájékoztatásra, a jóléti, egészségügyi és más közszolgáltatásokra való jogosultságot –, és így nemcsak a migráns munkavállalókat, hanem családtagjaikat is lefedik. A 2005-ben kibocsátott PPS-számok 2005 januárja és novembere között 3,8 %-ra emelkedtek, de ez nem bizonyult az ír munkaerőpiac összeomlásához vezető hatásának (lásd a statisztikai melléklet A4. és A5. táblázatát).

¹² A MEF olyan harmonizált, negyedéves EU-felmérés, amely lefedi az egyes tagállamok teljes lakosságát, és az EU25 körülbelül 1,7 millió egyedéből álló mintán alapul.

¹³ Az adminisztratív adatokban szereplő információ korlátozottabb, mint a MEF-ben található, és érzékenyebb a külföldiekkel érintő jogi keretre.

¹⁴ Lásd később.

¹⁵ Az engedélyek számára vonatkozó részletesebb információ a statisztikai melléklet A1. táblázatában található.

Az EU10 és EU15 polgárai a célország munkaképes korú, 15–64 éves lakosságának (MKL) százalékában – 2004

Célország	Adattípus	MKL %	
		Állampolgárság	
		EU10 ¹	EU15
Belgium ²	Tartózkodási engedély	0.2	2.7
Cseh Köztársaság	Vendégmunkás-állomány	1.0	0.1
Dánia	Tartózkodási engedély	0.1	0.2
Németország	Vendégmunkás-állomány	0.2	1.0
	Munkavállalási engedély	0.9	:
Észtország	Tartózkodási engedély	0.0	0.1
Görögország	Tartózkodási engedély	0.1	:
Spanyolország	Tartózkodási engedély	0.0	0.1
Franciaország	Munkavállalási engedély	0.0	:
Írország ^{3 4}	Személyes közszolgálati szám	1.9	:
Olaszország	Munkavállalási engedély kérelmezése	0.1	:
Lettország ⁴	Tartózkodási engedély	0.0	0.0
Litvánia	Tartózkodási engedély	0.0	0.0
Magyarország	Tartózkodási engedély	0.0	0.0
Málta	Tartózkodási engedély	0.1	0.8
Hollandia	Munkavállalási engedély	0.2	:
Ausztria	Éves átlagállomány	0.7	:
	Munkavállalási engedély	1.2	:
Lengyelország	Tartózkodási engedély	0.0	0.0
Portugália	Tartózkodási engedély	0.0	0.0
Szlovénia	Munkavállalók nyilvántartásba vétele	0.0	0.0
Szlovákia	Tartózkodási engedély	0.0	0.0
Finnország	Tartózkodási engedély	0.0	0.0
Svédország ⁴	Tartózkodási engedély	0.1	0.0
Egyesült Királyság ⁴	WRS-t kérelmezők	0.4	:

Forrás: Adminisztratív adatok a tagállamoktól.

Megjegyzés: MKL % – a célország munkaképes korú, 15–64 éves lakosságának százalékában. ':' ne alkalmazandó, vagy adat nem áll rendelkezésre.

Valamennyi számadat a kérelmezők / kérelmek / nyilvántartásba vétel / kibocsátott engedély (engedélyezési hullámok) számára vonatkozik, kivéve a Cseh Köztársaságot, ahol a számadat munkavállalók állományára vonatkozik, valamint Németországot, ahol az első sor a munkavállalók állományára vonatkozik, továbbá Ausztriát, ahol az első sor az alkalmazottak éves átlagállományára vonatkozik. A tartózkodási engedélyek számadatai kizárólag a foglalkoztatási célra kibocsátott engedélyekre vonatkoznak, kivéve Belgiumot.

2005. évi adatokat csak néhány tagállam küldött be (lásd a statisztikai melléklet A1. táblázatát).

¹ Franciaország, Olaszország, Ausztria esetében a számadatok, valamint Németország esetében munkavállalási engedélyek száma az EU8-ra vonatkozik. ² Belgium esetében a számadat valamennyi kibocsátott tartózkodási engedélyre vonatkozik, az engedély céljára való tekintet nélkül. ³ Írország esetében a számadat a PPS-számokra vonatkozik, amelyeket nemcsak foglalkoztatási, hanem más adminisztratív célokból is kibocsátottak, ideértve a jóléti, egészségügyi és egyéb közszolgáltatásokat.

⁴ Referenciadátum: 2004. május–december.

Ciprusra és Luxemburgra vonatkozó adatok még nem érkeztek be a Bizottsághoz.

17. A MEF tényei összehasonlíthatók az adminisztratív forrásokban megjelenőkkel, ha számolunk a fogalommeghatározások különbségeivel és az időbeli különbségekkel¹⁶.

¹⁶ A MEF-adatok az egyes évek 1. negyedévére utalnak, míg az adminisztratív adatok különböző időszakokra utalnak, ahogyan a megfelelő táblázatok is mutatják. Továbbá, a MEF-számadatok állampolgárság szerint, adott időpontban utalnak a „nettó” egyedszámra, míg az adminisztratív adatok – az állomány- és áramlásadatok egyaránt – a kibocsátott vagy kérelmezett engedélyek számára utalnak,

Valójában a MEF-számadatok a beáramlás és kiáramlás nettó hatását mutatják, így tehát helyesebb képet adnak azon EU10-polgárok aktuális számáról, akik EU15-országokban telepedtek le. 2005 első negyedévében az EU10-tagállamokból érkező, munkaképes korú lakosság aránya az EU15-ben meglehetősen kevés volt, a franciaországi és hollandiai 0,1 %-tól az ausztriai 1,4 %-on át az írországi 2 %-ig terjedt¹⁷.

Munkaképes korú lakosság állampolgárság szerint – 2003–2005 – százalékban cellánként

Célország	Állampolgárság					
	EU15			EU10		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Belgium	5.4	5.8	5.8	0.2	0.2	0.2
Dánia	1.0	1.1	1.1	:	:	:
Németország	2.7	2.6	2.8	:	:	0.7
Görögország	0.2	0.4	0.3	0.3	0.4	0.4
Spanyolország	1.1	1.2	1.2	0.2	0.2	0.2
Franciaország	1.9	2.1	1.9	0.1	0.1	0.1
Írország	3.4	3.3	3.0	:	:	2.0
Luxemburg	37.2	37.6	37.6	0.3	0.3	0.3
Hollandia	1.5	1.5	1.4	0.1	0.1	0.1
Ausztria	1.7	1.8	1.9	0.7	0.8	1.4
Portugália	0.3	0.4	0.4	:	:	:
Finnország	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3
Svédország	2.2	2.2	2.3	0.2	0.2	0.2
Egyesült Királyság	1.8	1.8	1.7	0.2	0.3	0.4
EU15	2.0	2.1	2.1	0.2	0.2	0.4
EU10	:	0.2	0.2	:	0.1	0.2
EU25	1.9	1.7	1.7	0.1	0.1	0.3

Forrás: Eurostat, LFS, 2003–2005 Q1, Írország 2005Q2.

Megjegyzés: ':' adat nem áll rendelkezésre, vagy nem megbízható a minta kis mérete miatt.

Olaszország nem szerepel, mivel nem végezte el az állampolgárság szerinti lebontást.

EU15- és EU25-aggregátumok Olaszország nélkül, EU15- és EU25-aggregátumok Németország és Írország nélkül, 2003–2004-ben, az EU10 polgáira. EU10-aggregátum Lengyelország nélkül.

18. Továbbá, ezek az adatok állandóak maradtak a bővítést megelőző két év vonatkozásában, azaz 2003 1. negyedévének és 2004 1. negyedévének vonatkozásában, az Egyesült Királyságban csupán kismértékű, 0,1 százalékpontos emelkedést tapasztaltak az egyes években, valamint érzékelhető volt az emelkedés Ausztriában, ahol a számadatok kétszeresükre, 1,4 %-ra emelkedtek. Érdekes továbbá megjegyezni, hogy az EU15-tagállamokban a nem EU-polgárok százalékos aránya jelentősen magasabb, mint az EU10-polgáraié (lásd a melléklet A2. táblázatát). Ezt történelmi okokkal is lehet magyarázni, mivel az EU10-ből érkező bevándorlás meglehetősen új jelenség. Ez felöleli, hogy a nem EU-országokból érkező bevándorlás sokkal fontosabb jelenség, mint az EU-n belüli mobilitás, az EU15-ön és az EU25-ön belül egyaránt.

17

tekintet nélkül a tartózkodás valódi időtartamára, a származási országba visszatérésre vagy az áramlások esetében az előzetesen megadott engedélyekre.

Mivel az EU10-tagállamokban az egyéb EU-polgárok csak nagyon kis számban vannak jelen, az adatok megbízhatósága érdekében az elemzést az EU15-re korlátoztuk.

19. Az ÁR tekintetében sem az adminisztratív forrásokból, sem pedig a munkaerő-felmérésből nincsen arra bizonyíték, hogy **közvetlen kapcsolat lenne az EU10-tagállamaiból érkező mobilitási áramlások mérete és a hatályos ÁR között**. Különösen az Egyesült Királyságba és Svédországba – az EU8 munkavállaló esetében semmiféle korlátozást nem alkalmazó tagállamokba – irányuló áramlás összehasonlítható, hacsak ez az áramlás nem alacsonyabb fokú, mint az ÁR országaiba irányuló áramlás¹⁸. Az északi országok tapasztalata – ahol összehasonlíthatók a munkaerőpiacok és a gazdasági teljesítmény – megerősíti mindezt¹⁹. **Végezetül, a mobilitási áramlásokat a keresleti és kínálati feltételekkel kapcsolatos tényezők irányítják.** Ha valami, akkor az ÁR fogja egyedül késleltetni a munkaerő-piaci kiigazításokat, mégpedig annak kockázatásával, hogy „torzított” migrációs rendszer alakul ki, ami akár még állandósulhat is.
20. Általánosabban véve, **a munkavállalási jogosultság korlátozása fokozhatja a bejelentés nélküli munkavégzés alkalmazását.** A már hatályos közösségi jog végrehajtásának joghézagaival társulva, ez a jelenség nem kívánatos szociális következményekhez vezet a be nem jelentett munkavállaló és a rendes munkaerő számára egyaránt.
21. Az engedélyek időtartamát tekintve, az adatok azt mutatják, hogy a **tartózkodási/munkavállalási engedélyek jelentős százalékát rövid távú vagy szezonális munkavállalóknak adták meg.** Ez a helyzet például a következő országok esetében:
- Ausztriában a 2004-ben EU8-polgároknak megadott összes engedélyből 87 %-ot bocsátottak ki kevesebb mint 6 hónapra (85 %-ot 2005-ben), 12 %-ot (14 %-ot 2005-ben) 6 hónap és 1 év közötti időszakra, és 2 %-ot (0 %-ot 2005-ben) egy évnél hosszabb időszakra.
 - Németországban a közel 500 000 munkavállalási engedély 95 %-át bocsátották ki időbeli és egyéb korlátozással. 2004. június 30-án azon alkalmazásban álló EU10-polgárok száma, akik valamely nagyon korlátozott időn túl voltak Németországban, és akik ennél fogva társadalombiztosítási hozzájárulást fizettek, körülbelül 100 000 volt, illetve a munkaképes korú lakosság 0,2 %-át tette ki.
 - Hollandiában körülbelül 24 400 engedélyt bocsátottak ki 2004-ben. A szezonális munkavállalók nagy száma miatt azonban ez csak körülbelül 13 000 „munkaévnak” felel meg.
 - Olaszországban a munkavállalás engedélyezésének 2004-ben 76 %-a és 2005-ben 71 %-a érintett szezonális munkavállalókat.

¹⁸ Az Írországra való áramlás nagyobb, noha amint a (16) bekezdésben áll, a számadatok nem pontosan összehasonlíthatók.

¹⁹ Az EU8-tagállamokból Norvégiába irányuló migráció jelentősen magasabb, mint az összes északi, ÁR-vagy nem ÁR-országba irányuló összes migráció. Svédországban nincsen korlátozás, míg Norvégia, Dánia, Finnország és Izland alkalmaz korlátozásokat. Ez utóbbi országok közül Dániában és Norvégiában liberálisabb a rendszer.

- Franciaországban a 2004-ben kibocsátott munkavállalási engedélyek 74 %-a érintett szezonális munkavállalókat, 11 %-a ideiglenes alkalmazottakat, 5 %-a állandó alkalmazottakat és 10 %-a egyéb kedvezményezetteket²⁰.

22. **A bővítés óta az EU8 munkaerő-piaci fejlődése kedvező volt**, a munkanélküliségi ráták szinte mindegyikük esetében jelentősen csökkent (lásd a melléklet A4. és A5. táblázatát). Ez arra enged következtetni, hogy semmi sem ad okot arra, hogy az EU8-országokból induló mozgás miatt fokozott nyomásra kelljen számítani, továbbá a gazdasági növekedés kilátásai továbbra is fényesek, mivel a jelentősen megnövelt strukturális és vidékfejlesztési alapok elkezdtek gyümölcsözővé válni a gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés előmozdítása terén.

4.2 **Munkaerő-piaci fejlemények a hazai és EU-polgárok esetében: foglalkoztatottsági ráták**

23. Az EU10-ből az EU15-be érkező polgárok számára a munkaerő-piaci fejlemények megfontolandó központi kérdést jelentenek. Azon EU15-tagállamok esetében, ahol statisztikailag szignifikáns információ hozzáférhető (lásd a lenti táblázatot), a munkaerő-piaci kulcsmutató, vagyis a foglalkoztatottsági ráta azt mutatja, hogy az EU10-polgároknak valamennyi országban olyan foglalkoztatottsági rátája van, amely összehasonlítható a célország és más EU15-ország polgáraiéval. Ráadásul ezek általában magasabbak, mint a nem EU-állampolgárok mutatói. Írországbán, Spanyolországban, az Egyesült Királyságban az EU10 polgárainak még magasabb is a foglalkoztatottsági rátája, mint a hazai polgároké. Ez azt mutatja, hogy az **EU10-polgárok pozitívan járulnak hozzá** valamennyi tagállamban az általános **munkaerő-piaci teljesítményhez**, a fentartott **gazdasági növekedéshez** és az **államháztartás helyzetéhez**.

²⁰

Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy a francia hatóságok szerint a Franciaország által szolgáltatott adminisztratív adatok nem tartalmazzák a 3 hónapnál rövidebb munkavállalási engedélyeket.

Foglalkoztatottsági ráta állampolgárság szerint – 2005 –
százalékban cellánként

Célország	2004	2005			
		Állampolgárság			
		EU1			
	EU10	Hazai	5	EU10	nem EU
Belgium	64	62	60	55	35
Németország	:	67	68	51	48
Görögország	47	60	53	47	71
Spanyolország	68	62	64	78	71
Franciaország	61	64	69	62	44
Írország	:	67	69	85	57
Hollandia	63	74	76	64	41
Ausztria	58	69	72	66	60
Finnország	67	69	67	55	45
Svédország	62	74	73	62	45
Egyesült Királyság	72	72	69	75	58
EU15	59	67	68	62	55
EU10	:	57	59	68	63
EU25	59	65	67	62	55

Forrás: Eurostat, LFS, 2004–2005 Q2.

Megjegyzés: ':' adat nem áll rendelkezésre, vagy nem megbízható a minta kis mérete miatt.
Olaszország nem szerepel, mivel nem végezte el az állampolgárság szerinti lebontást.
Dánia, Luxemburg és Portugália nem szerepel a minta kis mérete miatt.
EU15- és EU10-aggregátumok 2004-ben, Németország és Írország 2005Q2-adatai alapján.

Érdekes tény, hogy a bővítés óta az EU10 polgárainak foglalkoztatottsági rátája számos EU15-tagállamban – köztük Spanyolországban, Franciaországban, Hollandiában, Ausztriában és az Egyesült Királyságban növekedett, egyes esetekben igen jelentősen. Ezt két ténnyel lehet kapcsolatba hozni.

- Először is, a bővítés hozzájárulhatott ahhoz, hogy az EU10-ből érkező, korábban bejelentés nélkül dolgozók által teremtett feketegazdaság egy része kifehéredett, és ennek megvannak a jól ismert, kedvező hatásai, mint például a jogilag védett munkaügyi előírásoknak való jobb megfelelés, a fokozott társadalmi integráció az érintettek marginalizálódása csökkent kockázatának köszönhetően, valamint magasabb állami bevételek az adókból és társadalombiztosítási hozzájárulásokból. Ez azt is jelenti, hogy az EU10-tagállamokból érkező munkaerő-mobilitás bővítésnek betudható fokozódása tulajdonképpen még kisebb is lehet, mint amit az adatok mutatnak²¹.
- Másodsorban, az EU10-polgárok foglalkoztatottsági rátájának bővítés utáni javulása létrejöhetett azért is, mert megváltozott a munkaadók hozzáállása,

²¹

A mobilitással és migrációval kapcsolatos statisztikai adatok nemcsak az egyének egyik országból a másikba történő valós áramlását mutatják, hanem azt a tényt is, hogy a korábban nem dokumentált munkavállalókat könnyebben be lehetett vonni a felmérésekbe, vagy úgy, hogy bekerültek például a népességnyilvántartóba, amely gyakran kezezi a mintavételi keretet, vagy pedig az egyén nagyobb hajlandósága miatt, hogy részt vegyen statisztikai felmérésekben.

nagyobbak lettek a lehetőségek a magánvállalkozások indítására, jobb lett a tájékoztatás és a szabályozás.

4.3. Az EU10-munkaerő ágazati és szaktudásbeli összetétele az EU15-tagállamokban: kiegészítés vagy helyettesítés?

25. A bevontak kis száma miatt nehéz részletes és egyidejűleg statisztikailag biztos képet nyújtani az EU10-ből érkező munkaerőről. Ennélfogva, a következő elemzés az EU15-re mint egészre tekint. A munkavállalói mobilitás kulcskérdése nem csupán a léptéke, hanem az, hogy az EU10-munkavállalók helyettesítik a már az országban lévőket, és a hasonló állásokért versenyeznek, vagy pedig kiegészítő szerepet játszanak.

EU15 foglalkoztatott népessége állampolgárság és ágazat szerint – 2005 – százalékban oszloponként

Munkavégzés ágazata	Állampolgárság		
	Hazai	EU15	EU10
Mezőgazdaság/halászat	4	(2)	(3)
Ipar	18	19	18
Építőipar	8	8	15
Kiskereskedelem; szálloda/étterem; közlekedés	25	28	28
Pénzügyi int.; ingatlan	13	16	14
Közigazgatás; oktatás; egészségügy; egyéb	32	27	23

Forrás: Eurostat, LFS, 2005 Q1, Franciaország és Ausztria 2005Q2.

Megjegyzés: a zárójelben szereplő adatok nem megbízhatóak a minta kis mérete miatt.

26. A munkaerő ágazati összetétele a következőre utal: a nemzeti munkaerő ágazati összetétele nem mutatott jelentős változást 2003-ban, 2004-ben és 2005-ben, ami arra utal, hogy az **EU10-tagállamokból érkező** munkavállalók korlátozott beáramlása **nem szorította ki a hazai munkavállalókat**, legalábbis az összesítés ezen széles szintjén nem²². A hazai polgárok viszonylag koncentráltabban vannak jelen a szolgáltatási ágazatban és különösen a közigazgatásban, oktatásban, egészségügyben és egyebekben (32 %-uk 2005 1. negyedévében), míg az EU10-tagállamokból érkező munkavállalók viszonylag erősebben vannak jelen az építőiparban (15 % EU10-polgár a 8 % hazai polgárral szemben)²³.
27. Az EU10-munkaerő **szaktudásbeli összetétele** is támogatná azt a nézetet, hogy az **EU10-polgárok kiegészítő jelleggel járulnak hozzá a nemzeti gazdasághoz**. Az EU15-tagállamokban az alacsony képesítésű EU10-polgárok aránya alacsonyabb, mint ezen országok hazai polgárai (21 % a 31 %-kal szemben), más EU15-polgárai és a nem EU-polgárok tekintetében. Ez a középfokú végzettségű emberek magasabb százalékában (57 % a 46 %-kal szemben), és a magasan képzettek összehasonlítható százalékában nyilvánul meg. A középfokú végzettség lefedi a középiskolák felső

²² Nem lehet azonban kizárni, hogy néhány esetben az EU10-ből érkező migráció hatással lehet regionális vagy szakmai szinten.

²³ Az adminisztratív adatok arra utalnak, hogy az EU10-polgárok jelentősen hozzájárulnak továbbá a mezőgazdasági ágazathoz, de a mezőgazdaság munkaerő-piaci viszonylatban nagyon korlátozott mérete, szezonális jellege és azon tény miatt, hogy a figyelembe vett adatok a téli negyedévre vonatkoznak, e százalékok nem különösebben magasak.

osztályainak elvégzését és a szakképzést, amely éppen az a képzettségi szint, amelynek képviselője számos EU15-tagállamban gyenge, és amely ezáltal a gazdaság számos ágazatában okoz szűk keresztmetszeteket²⁴.

EU15 munkaképes korú népessége állampolgárság és az iskolai végzettség szintje szerint – 2005 – százalékban oszloponként

Iskolai végzettség szintje	Állampolgárság			
	Hazai	EU15	EU10	nem EU
Alapfokú	31	36	21	48
Középfokú	46	39	57	35
Felsőfokú	23	25	22	17

Forrás: Eurostat, LFS, 2005 Q1, Franciaország és Ausztria 2005Q2.

Megjegyzés: Iskolai végzettség szintje: alapfokú (ISCED 0-2: középiskola alsó osztályai), középfokú (ISCED 3-4: középiskola felső osztályai), felsőfokú (ISCED 5-6: felsőoktatás).

28. A bizonyíték tehát arra enged következtetni, hogy az EU10-tagállamokból az EU15-be irányuló mobilitás **kedvező hatást gyakorolhatna a munkaerőpiacokra**, mégpedig azért, hogy egyes területeken megszüntetné a munkaerőhiányt. Új állásokat lehet például létrehozni az építőiparban, valamint a háztartási kisegítő és ételmezési szolgáltatási ágazatban, amelyek ki vannak téve annak a kockázatnak, hogy néhány országban egyébként nem is lehetne e helyeket betölteni. Az EU10-tagállamokból érkező magasan képzett munkavállalók hozzájárulhatnak a vállalkozások kialakításához és a humántőke felhalmozása révén a hosszú távú növekedéshez. A humántőke és az élethosszig tartó tanulás ösztönzése minden bizonnyal az EU foglalkoztatási és kohéziós politikájának egyik legfontosabb dimenziója. Következésképpen az olyan EU-programok, mint például az EFS, az ESZA és az élethosszig tartó tanulás programja, támogatják a humántőke folyamatban lévő ilyen típusú fejlesztését. A munkaerő-piaci hatékonyság fokozódhat továbbá azért is, mert a külföldi munkavállalók tipikusan érzékenyebbek a gazdasági lehetőségek regionális különbségeire.

5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

29. Közvetlenül az ÁR második szakasza előtt, az EU25 munkaerőpiacain a munkavállalási jogosultság tekintetében jogilag sok eltérő nemzeti rendszert alkalmaznak. A munkaerőpiacukat teljesen megnyitó országok örömmel fogadják ezen döntésük eredményeit, míg a korlátozásokat fenntartók némelyike inkább a korlátozások hasznosságát hangsúlyozza, és az egyéni nemzeti körülményeket emlegeti.
30. A tagállamoknak fokozniuk kell erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy a meglévő EK-joganyag, a munkaügyi előírások és különösen a kiküldött munkavállalókról szóló irányelv rendelkezéseit megfelelően végrehajtsák, és ahol indokolt, mindezt a közigazgatási együttműködés megerősítése révén. A meglévő közösségi és nemzeti joganyag nemzeti hatóságok által történő végrehajtásának joghézagai néhány

²⁴

Nemkülönben azon munkavállalók beáramlása is, akik kiegészítik a hazai polgárok munkáját, hasonló körülmények között fokozná a hazai polgárok termelékenységét, valamint inkább felfelé, mint lefelé srófolná bérüket.

országban valóban kedvezőtlen és téves képet nyújthattak a bővítésről és a munkavállalók szabad mozgásának előnyeiről.

31. A beérkezett és az e jelentéshez felhasznált nemzeti adatok statisztikai elemzése e következtetések levonását teszi lehetővé:

- Az EU10 és EU15 közötti mobilitási áramlások nagyon korlátozottak, és egyszerűen nem elég nagyok ahhoz, hogy általában hatást gyakoroljanak az EU munkaerőpiacára. Továbbá, az EU15-tagállamokból az EU10-tagállamokba történő és az EU10 tagállamai közötti mobilitási áramlás általában figyelmen kívül hagyható (lásd az A1. táblázatot).
- Az egyes EU15-tagállamok lakosságában az EU10-polgárok százalékos aránya viszonylag **állandó volt a bővítés előtt és után**, növekedés az Egyesült Királyságban, és még szembetűnőbben Ausztriában és Írországban volt tapasztalható²⁵. Ausztriában azonban van olyan bizonyíték, amely arra enged következtetni, hogy az EU-polgárok állománya 2005-ben stabilizálódott.
- Arra nincsen bizonyíték, hogy **közvetlen kapcsolat lenne az EU10-tagállamaiból érkező mobilitási áramlások mérete és a hatályos ÁR között**. Végezetül, a mobilitási áramlásokat a keresleti és kínálati feltételekkel kapcsolatos tényezők irányítják. Ha valami, akkor az ÁR fogja egyedül késleltetni a munkaerő-piaci kiigazításokat, mégpedig annak kockázatát, hogy „torzított” migrációs rendszer alakul ki, ami akár még állandósulhat is.
- Az EU15-tagállamokban az EU10-polgárok **foglalkoztatottsági rátája** hasonló a hazai polgárokéhoz, sőt Írországban, Spanyolországban és az Egyesült Királyságban még magasabb is.
- A **bővítést követő migrációs áramlások kedvező hatást** gyakoroltak az EU15-tagállamok gazdaságára: A EU10-polgárok pozitívan járulnak hozzá az általános munkaerő-piaci teljesítményhez, a fentartott gazdasági növekedéshez és az államháztartás helyzetéhez.
- Ez a **foglalkoztatottsági ráta emelkedett** számos országban a bővítés óta. A bővítés segített kifehériteni az EU10-ből érkező, korábban bejelentés nélkül dolgozók által teremtett feketegazdaságot, és ennek megvannak a jól ismert, kedvező hatásai, mint például a jogilag védett munkaügyi előírásoknak való jobb megfelelés, a fokozott társadalmi integráció, valamint magasabb állami bevételek az adókból és társadalombiztosítási hozzájárulásokból. Az EU10-polgárok integrációját is elősegíti, mivel megváltozott a munkaadók hozzáállása, nagyobbak lettek a lehetőségek a magánvállalkozások indítására, jobb lett a tájékoztatás és a szabályozás.
- Az EU15 nemzeti munkaerejének ágazati összetétele nem mutatott a bővítés óta jelentős változást, és semmi bizonyíték nincsen arra, hogy az **EU10-tagállamokból érkező** munkavállalók korlátozott beáramlása kiszorította

²⁵

Lásd a fenti 16. bekezdést.

volna a hazai munkavállalókat²⁶. Az EU10-polgároknak **kiegészítő szerepet** kell játszaniuk.

- Az EU10-polgárok enyhítik az EU15-tagállamokban kialakuló szűk keresztmetszetek okozta problémákat, és a humántőke felhalmozása révén hozzájárulnak a hosszú távú növekedéshez.
32. A Bizottság bízik benne, hogy a tagállamok e jelentés révén hozzájutnak ahhoz a szükséges információhoz, amely segítségével felülvizsgálhatják az ÁR második szakaszával kapcsolatos álláspontjukat. Mindazonáltal, az EU-polgárokat érintő migrációs áramlásokkal foglalkozó nemzeti statisztikák beszerzésével kapcsolatos nehézségek tekintetében a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges adminisztratív intézkedéseket a nemzeti szintű adatok begyűjtéséhez, valamint ezeket időben juttassák el az EUROSTAT-hoz. A jövőre nézve, a Bizottság szándéka felkérni a tagállamokat, hogy az EUROSTAT-tal együttműködve évente nyújtsanak be jelentést a munkavállalók EU-beli mobilitási áramlásáról.
33. A magas szintű csoport 2005. szeptember 16-i ülésén a legtöbb szociális partner amellet állt ki, hogy a munkavállalási jogosultságokkal kapcsolatos korlátozásokat fel kell oldani. A Bizottság tisztában van azzal, hogy a legtöbb tagállam komolyan kíván reagálni arra, hogy a második szakaszra is fennmaradjanak-e a korlátozások. A tagállamoknak egymással is konzultálniuk kell az átmeneti rendelkezések második szakasza tekintetében elfoglalni kívánt álláspontjukat illetően.
34. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy amikor a második szakasszal kapcsolatos szándékaikról szóló értesítést elkészítik és kibocsátják, ne csak a statisztikai tényeket vegyék kellőképpen figyelembe, hanem juttassanak el polgáraiknak egy általában véve pozitív kicsengésű üzenetet az Európai Unión belüli szabad mozgás kilátásairól is. Ajánlja továbbá, hogy a szociális partnereket teljes mértékben vonják be e határozatok elkészítésébe.
35. A korlátozásokat feloldani nem tudó tagállamok valószínűleg továbbra is szembesülnek azzal az igénnyel, hogy a munkaerő-piaci hiányosságok enyhítésére más megoldásokat találjanak; ilyen például a kétoldalú megállapodások kötése. Továbbá, a Bizottság megismétli, hogy a hatályos korlátozások fenntartásának negatív hatású, járulékos következményeit ki kell védeni. Ezeken túl, a nemzeti jog kijátszása érdekében hamisan, magánvállalkozó munkavállalóként feltüntetett személyek problémáját tagállamonként kellene kezelni.
36. A Bizottság emlékeztet arra, hogy a munkavállalók szabad mozgása az EK-Szerződés által biztosított egyik alapvető szabadság. A következő bővítések miatt kifejezett féltelmek ellenére a munkavállalók szabad mozgása nem vezetett a nemzeti munkaerőpiacok összeomlásához. Ide illik tehát, hogy a csatlakozási szerződés aláírásának alkalmából az EU15 tagállamai ünnepélyesen kinyilatkoztatták, hogy a lehető leghamarabb elérik a közösségi vívmányok teljes körű alkalmazását ezen a területen. A tagállamok 2003. évi csatlakozási szerződésben kinyilvánított jogára emlékeztetve, mely szerint fenntarthatják a korlátozásokat az átmeneti rendelkezések

²⁶ Nem lehet azonban kizárni, hogy néhány esetben az EU10-ből érkező migráció hatással lehet regionális vagy szakmai szinten.

keretein belül, a Bizottság ajánlja, hogy a tagállamok figyelmesen mérlegeljék, hogy e korlátozások fenntartására továbbra is szükség van-e, tekintve munkaerőpiacuk helyzetét és az e jelentésben bemutatott bizonyítékokat.

37. Bármilyen döntésre is jussanak a tagállamok ezen a ponton, fel kell készülniük munkaerőpiacuk megnyitására annak érdekében, hogy a szerződésekben foglalt kötelezettségeiket teljesíthessék. Az átmeneti intézkedések célja az, hogy lehetővé tegye számukra a mihamarabbi felkészülést e végleges és visszafordíthatatlan cél megvalósítására. E tekintetben a Bizottság üdvözli azon tagállamok kedvező tapasztalatait, amelyek jelentős előnyökre tettek szert azáltal, hogy sikeresen nyitották meg munkaerőpiacukat az EU8-polgárai előtt már az átmeneti intézkedések első szakaszában.

ANNEX I: STATISTICAL ANNEX

TABLE A1

Resident/ work permits to EU nationals: absolute numbers and as percentages of destination country's working age population (WAP) aged 15-64

Country of destination	Type of data	Reference period ¹	Nationality			
			EU15		EU10 ²	
			number	% wap	number	% wap
Belgium³	Residence permit	2003	184695	2.7	9351	0.1
	Residence permit	2004	183019	2.7	12918	0.2
	Residence permit	2005	178155	2.6	15408	0.2
Czech Republic	Foreign workers stock	2003	4903	0.1	64198	0.9
	Foreign workers stock	2004	3751	0.1	69024	1.0
Denmark	Residence permit	2004	6825	0.2	4911	0.1
Germany	Foreign workers stock	2004	560230	1.0	108162	0.2
	Work permit	2004	:	:	497298	0.9
	Work permit	2004 May-2005 Sep	:	:	500633	0.9
Estonia	Residence permit	2004	705	0.1	155	0.0
Greece	Residence permit	2004	:	:	3711	0.1
Spain	Residence permit	2004	21986	0.1	11255	0.0
France	Work permit	2003	:	:	10067	0.0
	Work permit	2004	:	:	9916	0.0
Ireland⁴	Personal Public Service Numbers	2004 May-Dec	:	:	53829	1.9
	Personal Public Service Numbers	2005 Jan-Nov	:	:	107024	3.8
Italy	Application for work auth.	2004	:	:	26324	0.1
	Application for work auth.	2005 Jan-Sep	:	:	49454	0.1
Latvia	Residence permit	2004 May-2005 Apr	742	0.0	497	0.0
Lithuania	Residence permit	2004	117	0.0	27	0.0
Hungary	Residence permit	2004	2727	0.0	1455	0.0
Malta	Residence permit	2004-2005 Apr	2095	0.8	215	0.1
Netherlands	Work permit	2003	:	:	12541	0.1
	Work permit	2004	:	:	24424	0.2
	Work permit	2005	:	:	14612	0.1
Austria	Average annual stock	2004	:	:	40420	0.7
	Average annual stock	2005 Jan-Jun	:	:	40861	0.7
	Work permit	2004	:	:	68449	1.2
	Work permit	2005 Jan-Jun	:	:	32265	0.6
Poland	Residence permit	2004	4311	0.0	456	0.0
Portugal	Residence permit	2004	1082	0.0	43	0.0
Slovenia	Work permit/ registration	2004-2005 Jun	416	0.0	1471	0.1
Slovakia	Residence permit	2004	151	0.0	142	0.0
Finland	Residence permit	2004	727	0.0	1651	0.0
Sweden⁵	Residence permit	2004	2698	0.0	3514	0.1
United Kingdom	Applicant to WRS	2004 May-Dec	:	:	134530	0.4
	Applicant to WRS	2005 Jan-Sep	:	:	156165	0.4

Source: Administrative data from Member States.

All figures refer to the number of applicants/ applications/ registrations/ permits issued (flows), except in the case of the Czech Republic, where the figure refers to the stock of workers, and for Germany, where the first line refers to the stock of workers, and for Austria, where the first two lines refer to the average annual stock of employees. Figures on residence permits refer to permits issued for employment reasons only, except for Belgium.

¹The reference period is normally from January to December, otherwise it is specified. ²Figures for France, Italy, Austria, and numbers of work permits for Germany relate to EU8. ³Figures for Belgium refer to residence permits issued for all reasons; EU15 aggregates include permits issued to non-EU nationals born in Belgium. ⁴The figure for Ireland refers to PPS Numbers issued not only for employment reasons, but also for other administrative purposes, including welfare, health and other public services.

⁵The figure for Sweden for EU10 nationals refers to 2004 May - December.

Data for Cyprus and Luxembourg not received by the Commission.

TABLE A2

Resident working age population by nationality - 2005 - row percentages

Country of destination	Nationality			
	National	EU15	EU10	non-EU
Belgium	91.3	5.8	0.2	2.8
Denmark	96.4	1.1	:	2.4
Germany	89.5	2.8	0.7	7.0
Greece	94.0	0.3	0.4	5.3
Spain	90.5	1.2	0.2	8.1
France	94.4	1.9	0.1	3.6
Ireland	92.3	3.0	2.0	2.8
Luxembourg	57.9	37.6	0.3	4.2
Netherlands	95.7	1.4	0.1	2.8
Austria	89.2	1.9	1.4	7.5
Portugal	97.0	0.4	:	2.6
Finland	98.3	0.4	0.3	1.0
Sweden	94.8	2.3	0.2	2.7
United Kingdom	93.8	1.7	0.4	4.1
EU15	92.4	2.1	0.4	5.1
EU10	98.4	0.2	0.2	1.2
EU25	93.7	1.7	0.3	4.3

Source: Eurostat, LFS, 2005 Q1, Ireland 2005Q2.

Notes: ':' data not reliable due to small sample size.

Italy is excluded, since it does not disaggregate by nationality. EU15 and EU25 aggregates without Italy. EU10 aggregate without Poland.

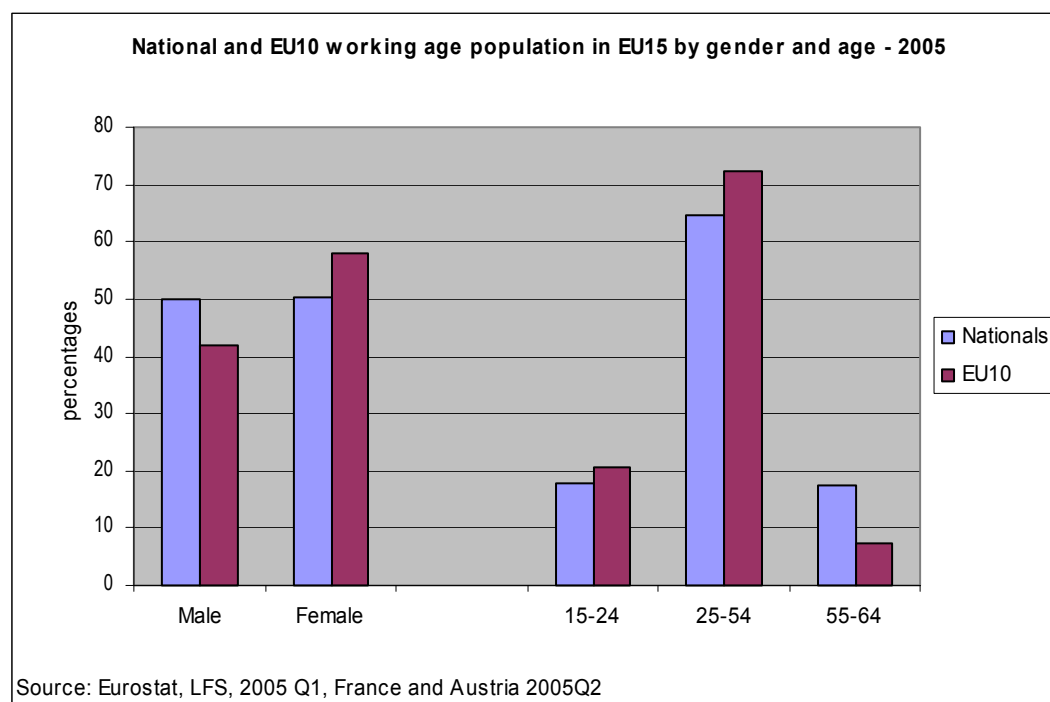
TABLE A3

TABLE A4

Quarterly employment rates in EU10 - 2003-2005 - cell percentages

Country	2003 Q1	2003 Q2	2003 Q3	2003 Q4	2004 Q1	2004 Q2	2004 Q3	2004 Q4	2005 Q1	2005 Q2
Belgium	59.0	59.3	59.7	60.4	59.9	60.5	60.4	60.6	60.9	61.0
Czech Republic	65.0	64.9	64.6	64.4	63.7	64.1	64.4	64.5	64.1	64.7
Denmark	74.4	75.1	76.0	75.0	74.5	76.0	76.6	75.6	75.2	75.5
Germany	64.3	64.9	65.1	65.4	64.0	65.0	65.3	65.9	64.9	65.3
Estonia	61.2	62.3	64.3	63.7	62.5	62.9	63.3	63.4	63.2	64.9
Greece	58.1	58.9	59.2	58.8	58.7	59.6	59.7	59.6	59.5*	60.3
Spain	58.9	59.7	60.3	60.4	60.3	60.9	61.5	61.8	62.1	63.2
France	63.2	63.3	63.6	62.9	62.8	63.2	63.6	62.9	62.8	63.4
Ireland	64.8	65.1	66.4	65.7	65.7	65.5	67.2	66.7	66.8	67.1
Italy	55.5	56.1	56.5	56.3	57.0*	57.7*	57.8*	58.0*	57.3	57.8
Cyprus	:	69.2	:	:	:	69.4	69.1	68.8	68.4	68.7
Latvia	61.1	61.7	63.0	61.4	61.4	62.2	63.3	62.2	62.5	63.0
Lithuania	59.0	62.8	62.0	60.7	60.2	61.4	61.7	61.4	61.4	62.6
Luxembourg	62.7	62.7	62.7	62.7	61.6	61.6	61.6	61.6	:	:
Hungary	56.1	57.0	57.5	57.5	56.6	56.6	56.8	57.0	56.4	56.8
Malta	54.7	54.6	53.7	53.7	54.4	53.4	54.0	54.0	54.6	53.6
Netherlands	73.7	73.8	73.8	73.3	72.8	73.1	73.5	73.1	72.6	73.2
Austria	68.2	69.1	69.6	68.9	66.5*	67.7*	68.8*	68.1*	67.6	68.4
Poland	50.4	51.4	51.6	51.4	50.5	51.4	52.3	52.4	51.5	52.2
Portugal	68.1	68.2	68.2	67.9	67.8	68.0	67.8	67.8	67.3	67.6
Slovenia	62.0	62.5	62.5	63.3	63.8	65.6	66.8	64.9	65.2	66.0
Slovakia	56.9	57.9	58.3	57.8	56.1	56.7	57.6	57.5	56.9	57.4
Finland	66.4	68.7	69.2	66.5	65.9	68.3	69.3	67.1	66.7	69.2
Sweden	72.0	73.6	73.9	72.0	71.0	72.4	73.3	71.5	70.7	72.6*
United Kingdom	71.2	71.3	71.6	71.6	71.6	71.5	71.7	71.8	71.8	71.5
EU15	63.8	64.4	64.7	64.5	64.1	64.7	65.1	65.0	64.7	65.1
EU10	55.1	56.0	56.3	56.0	55.2	55.9	56.5	56.5	55.9	56.6
EU25	62.4	63.0	63.3	63.0	62.6	63.2	63.6	63.6	63.2	63.7

Source: Eurostat, LFS, 2003 - 2005.

Notes: ":" data not available. * Break in series.

For Luxembourg, since the survey provides the data for the whole reference year only, the same yearly figures are repeated each quarter.

TABLE A5

Total quarterly unemployment rates in EU10 - 2003-2005 - cell percentages

Country	2003 Q1	2003 Q2	2003 Q3	2003 Q4	2004 Q1	2004 Q2	2004 Q3	2004 Q4	2005 Q1	2005 Q2	2005 Q3
Belgium	7.8	8.0	8.1	7.9	7.8	7.7	7.8	8.2	8.3	8.4	8.4
Czech Republic	7.4	7.7	8.0	8.2	8.4	8.4	8.3	8.2	8.1	8.0	7.8
Denmark	5.3	5.6	5.7	5.7	5.6	5.4	5.3	5.3	5.1	5.0	4.8
Germany	8.8	9.0	9.1	9.4	9.4	9.5	9.7	9.6	9.7	9.6	9.2
Estonia	10.1	10.3	10.2	10.0	9.9	9.5	9.0	8.4	8.0	7.8	7.3
Greece	9.8	9.6	9.7	9.8	10.8	10.5	10.5	10.2	9.9	9.9	10.1
Spain	11.6	11.5	11.4	11.4	11.3	11.1	10.9	10.5	10.0	9.4	8.8
France	9.2	9.4	9.5	9.7	9.6	9.5	9.5	9.5	9.6	9.6	9.4
Ireland	4.5	4.6	4.7	4.6	4.6	4.6	4.5	4.4	4.3	4.3	4.3
Italy	8.6	8.6	8.3	8.2	8.2	8.1	7.9	8.0	7.8	7.6	7.5
Cyprus	4.2	4.5	4.7	4.8	5.0	4.7	5.2	5.8	6.2	5.8	6.1
Latvia	10.8	10.4	10.2	10.0	9.9	9.8	9.7	9.7	9.5	9.1	8.8
Lithuania	13.4	12.9	12.4	12.1	11.5	11.2	10.8	9.9	9.2	8.6	7.9
Luxembourg	3.4	3.6	3.8	4.0	4.5	4.8	4.9	4.9	5.0	5.3	5.5
Hungary	5.7	5.8	5.7	5.7	5.7	5.8	6.0	6.5	6.9	7.1	7.2
Malta	7.7	8.1	8.3	8.0	7.8	7.6	7.5	7.9	8.0	8.1	7.9
Netherlands	3.3	3.6	3.8	4.0	4.4	4.6	4.5	4.7	4.9	4.8	4.7
Austria	4.1	4.2	4.4	4.5	4.7	4.8	4.9	5.0	5.1	5.1	5.2
Poland	19.4	19.2	19.2	19.1	19.1	18.9	18.8	18.5	18.2	18.0	17.7
Portugal	6.1	6.3	6.2	6.4	6.3	6.6	6.9	7.0	7.3	7.4	7.6
Slovenia	6.5	6.5	6.6	6.3	6.2	6.1	5.9	5.8	5.7	5.8	5.8
Slovakia	17.7	17.3	17.3	17.7	18.5	18.6	18.1	17.6	16.9	16.5	16.2
Finland	9.0	9.1	9.0	8.9	9.0	9.1	9.0	8.8	8.6	8.3	8.3
Sweden	5.4	5.4	5.6	6.0	6.3	6.4	6.4	6.4	6.3	:	:
United Kingdom	5.1	4.9	5.0	4.8	4.7	4.7	4.6	4.6	4.6	4.6	4.7
EU15	7.9	8.0	8.0	8.1	8.1	8.1	8.1	8.1	8.0	7.9	7.7
EU10	14.5	14.3	14.3	14.3	14.4	14.2	14.1	13.9	13.7	13.5	13.3
EU25	8.9	9.0	9.0	9.1	9.1	9.1	9.0	9.0	8.9	8.8	8.6

Source: Eurostat, LFS, 2003 - 2005, seasonally adjusted and harmonised quarterly unemployment rates.

Notes: ":" data not available.

ANNEX II: BIBLIOGRAPHY

Free Movement of Workers to and from the new Member States- how will it work in practice? (Commission publication available in 20 Community languages)

http://europa.eu.int/comm/employment_social/free_movement/docs_en.htm

Guide for National Administrations- The transitional arrangements for the free movement of workers from the new Member States following the enlargement of the European Union on 1 May 2004 (Document available in 20 Community languages)

http://europa.eu.int/comm/employment_social/free_movement/docs_en.htm

"Where can I go for work? Information on the transitional rules governing the free movement of workers from, to and between the new Member states." (Commission's *Eures* website)

<http://europa.eu.int/eures/home.jsp?lang=en>

UK, *Accession Monitoring Reports*, joint online reports by the Home Office, the Department for Work and Pensions, the HM Revenue and Customs and the Office of the Deputy Prime Minister (UK)

The Netherlands, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, *Evaluatie Werknemersverkeer MOE-landen*, 20 May 2005 (Netherlands)

J. Portes and S. French, *The Impact of Free Movement of Workers from Central and Eastern Europe on the UK labour market: early evidence*, Working Paper No 18., for the UK Department for Work and Pensions (UK)

J. Le Guen, *Etude comparé eau niveau européen de l'impact de la concurrence sur l'emploi dans le secteur agricole*, Mission parlementaire de Jacques Le Guen, député du Finistère, Assemblée nationale française, auprès de Dominique Buisserau, ministre français de l'agriculture, de l'alimentation, de la pêche et de la ruralité, avril 2005 (France)

P. Weil, *A Flexible Framework for a Plural Europe*, Discussion paper prepared for the UK Presidency, October 2005, CRNS, Paris (France and EU)

J. E. Dólvik & L. Eldgring, *Mobility of labour and Services after EU enlargement: Nordic differences and commonalities*, Final Report from a Working Group under the Nordic Council of Ministers, August 2005 (Nordic countries)

Katholieke Universiteit Leuven and Idea Consult, *The Effects of the EU Enlargement on the Flemish Labour Market*, January 2005, Research on behalf of the Flemish Minister of Employment, Education and Training (Flanders, Belgium)

Ramboll Management, *Analyse af EU-udvidelsens betydning for det danske arbejdsmarked*, November 2005 (Denmark)

ECAS, *Report on the Free Movement of Workers in EU-25. Who's afraid of EU enlargement?*, August 2005

T. Boeri & H Brücker, *Migration, Co-ordination Failures and EU Enlargement*, May 2005

K. Ward, N. Coe & J. Johns, University of Manchester, *The role of temporary staffing agencies in facilitating labour mobility in Central and Eastern Europe*, study performed for Vedior, January 2005

Manpower, *EU enlargement- one year on*. A Manpower Update, May 2005